

1

700 462
1961
ERT

Ε' ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΟΜΑΔΟΣ

Το ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ

ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΔΗΣ - ΒΕΝΤΟΥΡΑΣ
ΖΕΠΟΣ - ΚΕΝΤΑΚΑΣ - ΚΟΚΟΡΗΣ
ΛΕΟΝΤΑΡΙΤΟΥ - ΛΕΦΑΚΗΣ - ΜΙΧΕ-
ΛΗ - ΜΟΣΧΟΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ
ΚΑΙ Η ΑΛΕΞ ΜΥΛΩΝΑ ΣΕ ΑΝΑ-
ΔΡΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΡΓΩΝ ΤΗΣ
ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ 1940-1960

ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ Φ. Σ. ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ
28 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ - 18 ΜΑΡΤΙΟΥ 1961
ΑΘΗΝΑΙ

Handwritten signature or scribble

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΗΝ Ε΄ ΕΚΘΕΣΗ ΕΡΓΩΝ ΤΩΝ
ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΘΕ-
ΣΕΩΝ Φ. Σ. ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΑΠΟ
28 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ - 18 ΜΑΡΤΙΟΥ 1961, Η ΟΜΑ-
ΔΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ ΤΟ 1952 ΑΠΟ ΖΩΓΡΑ-
ΦΟΥΣ ΜΕ ΚΟΙΝΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΤΑΓΩΓΗ,
ΑΠΟ ΤΟΤΕ ΟΡΓΑΝΩΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΤΟΣΟ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΟΣΟ ΚΑΙ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΠΟ-
ΛΕΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ. ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ - ΙΟΥΝΙΟ 1954
ΣΤΟ ΨΥΧΙΚΟ ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ - ΜΑΪΟ 1955 ΣΤΟΝ
ΠΕΙΡΑΙΑ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ ΧΡΟΝΟΥ
ΣΤΟ ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΕΙΟ ΟΛΥΜΠΙΑ, ΤΟΝ ΦΕΒΡΟΥ-
ΑΡΙΟ - ΜΑΡΤΙΟ 1958 ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΑΙΘΟΥΣΑ
ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΖΥΓΟΣ, ΤΟΝ ΜΑΪΟ 1958 ΟΡΓΑΝΩ-
ΝΕΙ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΕΥΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΟΠΙΝ ΜΕ ΤΗΝ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ Δ/ΣΕΩΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΕΥΕΙ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ
ΧΩΡΑΣ, ΣΤΟ ΑΙΓΙΟ, ΠΑΤΡΑΣ, ΠΥΡΓΟ, ΚΑΛΑΜΑΤΑ,
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΣΕΡΡΑΣ, ΔΡΑΜΑ, ΚΑΒΑΛΑ ΚΑΙ
ΚΟΡΙΝΘΟ. Η ΟΜΑΔΑ ΕΛΠΙΖΕΙ ΠΩΣ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑ-
ΦΟΡΕΣ ΑΥΤΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ ΣΑΝ
ΜΙΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΕΝΗ ΟΜΑΔΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗ
ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΣΕ ΠΛΑΤΥ-
ΤΕΡΟ ΧΩΡΟ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΔΗΣ

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ 19, ΤΗΛ. 672.394 - ΧΟΛΑΡΓΟΣ

1. Ἀνάμνηση ἀπὸ ἓνα νησιώ-
τικο λιμανάκι Ἐλαιογραφία 1.30 x 1.00
2. Στὸ στρόβιλο τῆς φαντασίας » 1.30 x 0.80
3. Μακρυνὸ ταξειῖδι » 0.88 x 0.58
4. Θέματα ἀπὸ μιὰ πολιτεία » 1.22 x 0.82
5. Χαρούμενες στιγμές » 0.85 x 0.70

Χαρακτική:

6. Θέματα ἀπὸ μιὰ αὐλή σὲ
παράλληλη αἴσθηση Ξυλογραφία ἔγχρ. 0.70 x 0.50
7. Μορφές σύγχρονες » δίχρ. 0.51 x 0.42

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΕΝΤΟΥΡΑΣ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 122, ΚΕΡΚΥΡΑ

8. Σύνθεση Χαλκογραφία 0.58 x 0.69

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΖΕΠΟΣ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 146, ΤΗΛ. 960.928 - ΚΑΛΛΙΘΕΑ

9. Βράχια Ἐλαιογραφία 1.00 x 1.15
10. Λεμονιά » 0.63 x 0.80
11. Δένδρα » 0.60 x 0.73
12. Κορμοὶ » 0.60 x 0.73
13. Λιμάνι τοῦ Βορρᾶ » 0.60 x 0.73

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΕΝΤΑΚΑΣ

ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΩΝ 28Α, ΤΗΛ. 872.033 - ΑΘΗΝΑΙ

14. Ἔργο Α.΄ 1.20 x 0.80
15. » Β.΄ 1.30 x 0.90
16. » Γ.΄ 1.20 x 0.60
17. » Δ.΄ 0.60 x 1.20
18. » Ε.΄ 1.20 x 0.60

ΑΝΑΔΡΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ 1940 — 1960

“Ηθελα νά πῶ δυὸ λόγια γιὰ τὴν ἀναδρομικὴ αὐτὴ παρουσίαση τῶν ἔργων μου, γιὰ νά μπορέση ὁ ἐπισκέπτης νά παρακολουθήση μὲ κάποια εὐκολία τὴν πορεία μιᾶς ἐργασίας ποὺ φτάνει σὲ μιὰ ἀπλοποίηση τέτοια, ποὺ δύσκολα τὴν πλησιάζει κανεὶς ἂν δὲν γνωρίζει τὸ ἱστορικὸ τῆς.

Τὴν ἐργασία μου αὐτὴ τῶν 20 ἐτῶν, 1940-1960, χωρίζω σὲ τέσσερα στάδια, μὲ λίγα παραδείγματα ἀπὸ κάθε περίοδο :

1. Αὐτοδίδακτη (1940-45) (ἔργα ἀριθ. 1, 2, 3, 4)

Πρωτόγονη καὶ ὑποσυνείδητη προδιάθεση πρὸς τὴ σύνθεση τῆς κοιλότητος καὶ τοῦ ὄγκου.

2. Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν (1945-50) (ἔργα ἀριθ. 5, 6, 7, 8, 9)

Μελέτη προσωπικῶν προβλημάτων καὶ προσπάθεια γιὰ τὴ λύση τους, παράλληλα μὲ τὴ σπουδὴ ἀπὸ τὴ φύση. Σκέψεις καὶ μελέτες ἀπάνω στὴν ἀκαδημαϊκὴ σπουδὴ καὶ διδασκαλία. Αἰγυ-

πτυπιακή έπιρροή. Θεωρίες του Μιχ. Άγγέλου για τον άδιάτρυτο και κλειστό όγκο. Σφαιρικές φόρμες του Μαγιόλ κλπ.

3. Περισυλλογή - προβληματισμός (1950 - 55)
(έργα άριθ. 11, 12, 13, 14, 15)

Σκέψεις άπάνω σε ώρισμένες θεωρίες των κλασσικών. Τάση προς άμφισβήτηση και άναθεώρηση άξιών· πρώτες άντιδράσεις ένός προσωπικού πιστεύω. Γιατί έτσι, και όχι άλλιώς; Γιατί ό όγκος συμπαγής και όχι διάτρυτος; "Αν δεχτούμε τό κενό πρέπει νά τό κάνουμε θετικό στοιχείο και όχι άρνητικό: Κάτι που νά συμβάλη στην όλη σύνθεση του έργου με δική του ύπόσταση.

Άπό δώ και πέρα αρχίζει ή αισθητική λειτουργία της γραμμής, του στερεού και του άδειου, νά παίζουν τέτοιο ρόλο πρωτεύοντα, ώστε τό θέμα του έργου νά καταντάη πλέον δευτερεύον, ή παράσταση νά γίνεται όλο και λιγώτερο νοητή, γιατί έχει χάσει τή σημασία της. Αυτό που ένδιαφέρει είναι μία, άς τό πούμε, άρμονική και ρυθμική τακτοποίηση πλαστικών μορφών που άποτελοϋν τό έργο τέχνης. Η συγκίνηση δηλαδή δέν πρέπει νά προέρχεται άπό τό θέμα, αλλά άπό καθαρά αισθητικές συζεύξεις πλάνων μέσα στο χώρο.

Άλλά και παρακάτω: Άφού με τίς ρυθμίσεις αυτές μπορούμε νά κάνουμε τό έργο κατά τέτοιο τρόπο, που χωρίς ν' αλλάξουμε θέση όράσεως μπορεί νά μάς δοθῆ όλακαιρο, γιατί θά έπρεπε νά σταματήσουμε στην παληά αντίληψη ότι έμεις πρέπει νά περιστρεφόμεστε γύρω σ' αυτό; "Ετσι

δέν μπορούμε ποτέ νά δοῦμε τήν πληρότητα τοῦ ἔργου ὀλόκληρη μπροστά μας, γιατί ἔχουμε σέ κάθε στροφή γύρω ἀπ' αὐτό μιὰ καί μόνη ὄψη του, καί αὐτή πολλές φορές ἔλλειπῆ. "Ἐτσι φτάνουμε στήν κατ' ἐνώπιον παράσταση: τὸ ἔργο ὁμῶς διατηρεῖ ἀκόμα τὴ τρίτη του διάσταση μέσα στὸ χῶρο, καθὼς καί τὴν πλαστικότητά του.

4. Προσωπικὸς δρόμος (1955 - 60) (ἔργα ἀριθ. 16—38)

Προχωροῦμε : ὁ «ἐπίπλαστος» ὄγκος μᾶς εἶναι πιά περιττός. Τὸ περίγραμμα ποὺ ὀρίζει τὸν ὄγκο ὑπάρχει. Ὑπάρχει ἀκόμη ἡ θετικὴ στερεὴ φόρμα, ὑπάρχει ἡ λειτουργία τῆς κενῆς φόρμας ποὺ συνδέει τὴ στερεὴ καί δημιουργεῖ ἓνα ὀλόκληρο σύνολο. "Ἐτσι μὲ τίς φόρμες αὐτές σταθερὰ ἀπέναντί μας, τοποθετῶντας σέ ὠρισμένη ἀπόσταση τὴ μία ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἀποφεύγοντας τὰ ὀριζόντια ἐπίπεδα, καί καταργῶντας τὴν παλαιὰ τρίτη διάσταση ἔχουμε δημιουργήσει μιὰ νέα δική μας διάταξη τοῦ χῶρου. "Ἐτσι δὲ βιάζουμε τὸ χῶρο, ἀπλῶς ἀφίνουμε τὸ ἔργο αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ νά μᾶς προσφερθῆ ἄνετα. Τὸ βάθος καί ἡ προοπτικὴ δίδεται μὲ τὴ φυσικὴ μετατόπιση τῶν καθέτων αὐτῶν πλάνων, χωρὶς τὰ πλάνα αὐτὰ νά σκάβουν τὸ χῶρο. "Ἐτσι ὅταν τὸ ἔργο τέχνης τελειώσῃ ἀποκτᾷ μιὰ πληρότητα σὰ σχῆμα ποὺ δύσκολα μπορεῖ νά τὴν ἔχη κανεὶς σὲ ὀποιαδήποτε ἄλλη περίπτωση κατασκευῆς. Τὸ ἔργο ἀποκτᾷ τίτλο ἀνάλογα μὲ τὸ τί θυμίζει στὸν κάποιο θεατὴ ποὺ θὰ τοῦ τὸ δώσῃ. Ὁ φόβος τοῦ παραστατικοῦ ἢ μὴ παραστατικοῦ πρέπει πιά, νομίζω, νά ἔχη ξεπεραστή. Φτάσαμε ὡς ἐδῶ γιὰ ν' ἀπο-

κτήσουμε τὴν αἰσθητικὴ μας ἐλευθερίαν, ὄχι νὰ τὴν χάσουμε. Ξέρω πῶς σήμερον πολλοὶ πάσχουν ἀπὸ τὸν φόβον μήπως τὸ ἔργον τοὺς εἶναι παραστατικόν, μήπως θυμίζει τίποτα συγκεκριμένον, κι' ἔτσι ἀντὶ νὰ προσπαθήσουν νὰ ἐκφράσουν τὸν ἑαυτὸν τοὺς, χάνονται σὰν καλλιτεχνικὲς ὀντότητες καὶ φθάνουν στὴν πλήρη ἀφαίρεσιν χωρὶς πραγματικὴ συνέπεια. Ἀπλῶς τὸ θέμα δὲν μᾶς ἀπασχολεῖ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ, γιὰ νὰ μὴ δεσμεύη τις πλαστικὲς ἢ χρωματικὲς μᾶς παρορμήσεις καὶ γιὰ νὰ μπορεῖ ὁ θεατὴς νὰ γευθῆ καθαρά αἰσθητικὰς χαρὰς, κι' ὄχι νὰ παρασυρθῆ ἀπὸ τὸν μῦθον ποῦ θολώνει τὰ πράγματα. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ εἶμαι βέβαιη πῶς γλήγορα τὰ ἄρτια ἔργα τέχνης θὰ τὰ χαιρόμαστε μαζί, χωρὶς προκαταλήψεις, καλλιτέχνες καὶ κοινόν.

Ἄλεξ Μυλωνᾶ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΚΟΡΗΣ

ΑΙΓΕΩΣ 70, ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

19.	Άπ' τὸ Παράθυρο	Ἐλαιογραφία	0.90 x 0.75
20.	Νησιώτικο	»	0.70 x 0.85
21.	Τοπίο	»	0.90 x 0.75

ΡΕΑ ΛΕΟΝΤΑΡΙΤΟΥ

ΑΛΔΟΥ ΜΑΝΟΥΤΙΟΥ 13-15 - ΑΘΗΝΑΙ

22.	Θαλασσα	Ἐλαιογραφία	0.65 x 1.00
23.	Αύλη	»	0.85 x 0.65
24.	Καϊκία	»	0.70 x 0.85
25.	Νησιώτικες Ἐκκλησίες	»	1.00 x 0.65

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΕΦΑΚΗΣ

ΒΑΣ. ΟΛΓΑΣ 120, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

26.	Διάλογος σὲ ἄσπρο - μαῦρο 1961	Πλαστικό	1.20 x 0.90
27.	Ζωντανή Φύση 1960	Ἐλαιογραφία	1.20 x 0.90
28.	Διαφάνεια 1960	»	1.20 x 0.90
29.	Σύνθεση σὲ ψυχρὰ χρώματα 1960	»	1.20 x 0.90
30.	Σύνθεση σὲ ἄσπρο - μαῦρο 1961	Πλαστικό	0.90 x 1.20

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΟΣΧΟΣ

ΔΟΜΠΟΛΗ 5Α (ΜΕΤΣ), ΤΗΛ. 76.907 ΑΘΗΝΑΙ

31.	Ἡ Μακρυνάμος τῆς Θάσου	Ἐλαιογραφ.	0.60 x 1.00
32.	Τὸ Πευκάρι τῆς Θάσου	»	0.60 x 10.0
33.	Πευκόφυτο ἀκρογιάλι	»	0.82 x 0.64
34.	Κοχύλια φαγωμέν' ἀπ' τὸ κῦμα καὶ τὰ βότσαλα Σχέδιο γιὰ χάραξη στὸ ξύλο		0.60 x 0.46
35.	»	»	0.60 x 0.46
36.	»	»	0.60 x 0.46

ΕΦΗ ΜΙΧΕΛΗ

ΑΜΑΛΙΑΣ 14, ΤΗΛ. 27.225 - ΑΘΗΝΑΙ

37. Βουνοπλαγιά	Τέμπερα	0.60 x 0.70
38. Σπίτια στο Βουνό	»	0.60 x 0.70
39. Γραμματικό 'Αττικής	»	0.81 x 0.63
40. Θυμωνιές στη Τοσκάνη	Καζείνη	0.60 x 0.78
41. Τοπίο με 'Εληές	»	0.55 x 0.66
42. Κορυφογραμμή με πεύκα	»	0.55 x 0.66

ΙΡΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΑΛΩΠΕΚΗΣ 10, ΤΗΛ. 71.576 ΑΘΗΝΑΙ

43. Φιγοῦρες	'Ελαιογραφ.	0.80 x 0.60
44. Βενετία	»	0.60 x 0.80
45. »	»	0.65 x 0.55
46. »	»	0.65 x 0.38
47. »	»	0.58 x 0.78
48. San Marco (γιορτή)	»	0.78 x 0.69
49. Λευκάς (λιμνοθάλασσα)	»	0.75 x 0.55

ΑΛΕΞ ΜΥΛΩΝΑ

ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ 50, ΤΗΛ. 672.748 - ΨΥΧΙΚΟ

ΑΝΑΔΡΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ 1940 - 1960

1940 - 1945

1. Χωρική με βρέφος	Γύψος
2. Γέννα	»
3. 'Εσταυρωμένος	»
4. Pietà	»
1945 - 1950	»
5. Κεφάλι έφήβου	»
6. 'Αντηλιά	Μάρμαρο
7. Γυναίκα	Γύψος
8. Φιγοῦρα καθιστή	»
9. Γάτα	Πέτρα
10. Πηγές έμπνεύσεως	

1950 - 1955

11. Πένθος	Μάρμαρο
12. Καλάβρυτα	»
13. Δημιουργία	Πέτρα
14. Άμαζόνα	»
15. Ειρήνη	Μπροϋντζος

1955 - 1960

16. Φόρμες σέ παράθεση	Σίδερο
17. Χαριεντισμός	Μπετόν-άρμέ
18. Σακάτης	Σίδερο
19. Μπεριόσκα	»
20. Μήδεια	Μπροϋντζος
21. Ζευγάρι	»
22. Ίσοροπιστές	»
23. Αίγαϊον	Μάρμαρο
24. Έποποιΐα	Χαλκός
25. Μετάλλινο λουλουδι	Χαλκός και ξύλο
26. Ύδρα	Χαλκός και μάρμαρο
27. Μουσικό όργανο	» » »
28. Κύπρις	» » »
29. Μινώταυρος	Σίδερο
30. Μυκήνες	»
31. Πιόνια	»
32. Άντίσταση	»
33. Σκηνικό	Χαλκός
34. Τρείς μακέττες	»
35. Κορμός	Μπετόν-άρμέ
36. Ύδρορόη	» »
37. Η Γέννηση της Άφροδίτης	
38. Δέκα-όκτώ ανάγλυφα σέ πέτρα και χαλκό, και ξύλο και μέταλλο.	

Σημ. Οί ένδιαφερόμενοι διά τας τιμάς τών έργων ν' άπευθύνονται είς τό Γραφείον τής έκθέσεως.

